ବାମଣ୍ଡାର ନବୀନ ନୃପତି

ଶ୍ରୀମନ୍ ସଚ୍ଚିଦା ନନ୍ଦ ତ୍ରିଭୁବନ ଦେବ

ଙ୍କର

ଅଭିଷେକୋତ୍ସବ।

ବାମଣ୍ଡା ନୂତନ ପ୍ରେସରେ ମୁଦ୍ରିତ

ସନ ୧୯୦୩ ଖ୍ରୀଃ

ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମିଶ୍ର

ଅଭିଷେକୋତ୍ସବ ।

(୧)

ଦୁଃଖ-ଶର୍ବରୀ ଶେଷେ, ଦେଖ ଉଦେ
ସୁଖ-ଦିବାକର ବାମଣ୍ଡାକାଶେ ;
ନନ୍ଦନ ଭୂପତି କ୍ରୋଡେ ଦେଖ ଅଜ
ବାମଣ୍ଡା ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ ଭାସେ ।

(୨)

ସୁଖ ପରେ ଦୁଃଖ ଦୁଃଖ ପରେ ସୁଖ
ଅଲଙ୍ଘ୍ୟ ଅଟେ ଏ ଦୈବ ବିଧାନ
ଦେଖ ମହାଦୁଃଖ ଅନ୍ତେ ସୁଖ ଛବି
ବାମଣ୍ଡା ବାସୀଏ କରନ୍ତୁ ଗାନ ।

(୩)

ଅଷ୍ଟାଦଶ ବର୍ଷେ ଯାନ୍ତ ଦାତ୍ରେ ଯେଉଁ
ମହାରଣ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏହି ଧରଣୀ,—
କଳ୍ପନା ଅତୀତ ଅସୀମ ଉନ୍ନତି
କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁ ନୃପତି ମଣି ॥

(୪)

ବାଣିଜ୍ୟ ଦକ୍ଷତେ ସାଧାରଣ ବସ୍ତ୍ର
ଯହିଁ ପଟ୍ଟବସ୍ତ୍ର ସମ ଆଦୃତ—
ଥିଲା, ତହିଁ ଅଛି ଯା ଯୋଗେ ହୁଅନ୍ତି
ରାଜହସ୍ତି ପଟ୍ଟ ବସ୍ତ୍ରେ ଆବୃତ ॥

(୫)

ଶାସ୍ତ୍ର, ଜ୍ୟୋତିଷ ଭାଷା ପାଠ ଶେଷଶେଷ
ବାଗ୍ଦେବୀ ଭଣ୍ଡାର ଏହି ଧାରଣା
ଥିଲା ଏ ଦେଶର ଅଧିବାସୀ ମନେ
ଦୂରକରି ତାହା ଯେମହା ମନା ॥

(୬)

ସଂସ୍କୃତ, ଇଂରାଜ ଉତ୍କଳୀୟ ଭାଷା
ପାଠଶାଳା ମାନ କଲେ ସ୍ଥାପନ ।
ଦରିଦ୍ର ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ବୃତ୍ତିଦାନେ ପୁଣି
କରାଇଲେ ଯେହୁ ବିଦ୍ୟାଧ୍ୟୟନ ॥

(୭)

ସେହୁ ମହା ମତ ଭାରତ ଅବର୍ଣ୍ଣ
ଶ୍ରୀ ସୁଧଳ ଦେବ ସ୍ୱର୍ଗା ରୋହଣ
କରିବାରୁ ଅଙ୍କ ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଛିଦା ନନ୍ଦ
କଲେ ସିଂହାସନେ ଉପବେଶନ ।

(୮)

ପ୍ରାଚୀନ ପଦ୍ଧତ ଅନୁସରି ସ୍ୱୟେ
ତ୍ରିଭୁବନ ଦେବ ନାମ ଧାରଣ
କରିଛନ୍ତି ତେଣୁ ତ୍ରିଭୁବନ ଦେବ
କମ୍ବୁ କମ୍ବୁ ଗିରେ ଦଶ ପୁରଣ ॥

(୯)

ନାନ୍ଦୀମ ମୁଖେ   ଷଠେ ନବ ଗଣି
ମଙ୍ଗଳ କାମନା ପାଇଁ ବ୍ରାହ୍ମଣେ
କାହୁଁ ବେଦ ଧ୍ୱନି   କରୁଛନ୍ତି; କାହିଁ
ସ୍ତୁତି ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ହୃଷ୍ଟ ମନେ ॥

(୧୦)

ନୈବେଦ୍ୟ ପୂଜନ   ଦେବାଳୟେ କରି
ହରଷେ ଭରଣ ଦେବାତ୍ମ ଥନା
ବୈଷ୍ଣବ ମନ୍ଦିରେ   ଶମ୍ଭୁ ଶବ୍ଦ କରି
ଅମ୍ଭ ଭଳି କରେ ଶୁଭ କାମନା ॥

(୧୧)

କାହିଁ ପଣ୍ଡା ସଙ୍ଗେ   ବ୍ରାହ୍ମଣ ମଣ୍ଡଳୀ
ଚର୍ବ୍ୟ, ଚୋଷ୍ୟ, ଲେହ୍ୟ, ପେୟ ସକଳ
ଭୁଞ୍ଜୁଛନ୍ତି, ଅଣିବାକୁ   ଛାଡ଼ ନାହିଁ
ମାତୃ ପୂଜା ପାଇଁ ସନ୍ତାନ ଦଳ ॥

(୧୨)

ଯୋଗଜାତେ ଉପ   ଯୁକ୍ତ ଧନ ଯତ୍ନ
ଦକ୍ଷିଣା ସ୍ୱରୂପ କରି ଗ୍ରହଣ
ଛପ୍ନ ନି ଭୁବନ   ଗଙ୍ଗ ନି ଭୁବନ
କଲ୍ୟାଣେ କର୍ମ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ଭୁବନ ॥

(୧୩)

ଦକ୍ଷିଣା-ଲାଳସା — ବାଧ୍ୟ ଗ୍ରସ୍ତ ଦ୍ୱୀପ
ଯେତେବେଳେ କରୁ ଥିଲେ ଯୋଗଜ
ଦକ୍ଷିଣା-ବର୍ତ୍ତିକା   ପ୍ରଛ, ଅଣି ନାକ-
ପରିଶେଷେ କାନ୍ତି କରନ୍ତୁ ଅର୍ପି ॥

(୧୪)

ପ୍ରତି ଗୃହ ଦ୍ୱାରେ   ପୂର୍ଣ୍ଣ କୁମ୍ଭ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ରୋପିତ କଦଳି ବୃକ୍ଷ ନିଚୟ
ହରି ସଙ୍କୀର୍ତ୍ତନେ   ଶୃଙ୍ଗାଟକ ପୂର୍ଣ୍ଣ,
ଲୋକେ ଲୋକାରଣ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି କ୍ଷୟ ॥

(୧୫)

ନାଗରିକ ଜନେ ନବୋଲ୍ଲାସେ ମାତି
ବିବିଧ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦେ ରତ
ବାଳକ, ବାଳିକା ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ଭୋଜନେ
ହର୍ଷ ମୁଖେ ବୁଲୁ ଛନ୍ତି ସତତ ।

(୧୬)

କେ ବୋଲଇ "ନୂଆ ରଙ୍ଗା ବଡଦାଣ୍ଡ
ଶିକ୍ଷେ ଦେଉଛନ୍ତି ; ପିଲାଙ୍କୁ ଖେଳା "
କେ ବୋଲଇ "ନୂଆ ରାଣୀ ମୋତେ ଦେଲେ
ଏହୁ ପାଉଁ କାନ୍ତି" ଭୁଞ୍ଜି ଆଣୟା ॥

(୧୭)

କେତେ ବା ବାଳକ ସଙ୍ଗି ଗଣ ସଙ୍ଗେ
ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ—କନ୍ଦୁକ କ୍ରୀଡ଼ା କରନ୍ତି
କେତେକ ବାଳକ ପୁରସ୍କାର ଲୋଭେ
ଦୌଡ଼ ; ଲମ୍ଫ ପରାଲମ୍ଫ ଦିଅନ୍ତି ॥

(୧୮)

ପାକ ଶାଳା ମାନଙ୍କରେ   ଠବେ ଠବେ
ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ
ଅନ୍ନ ରତ୍ନ ଦେଉ   ଅଛୁ ବିତରଣ
ଅନ୍ନ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତୀଙ୍କ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମନ ।

(୧୯)

ଶୀତ ବସ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗେ   ଗୃହଦଗ୍ଧ ପାଉ
ହର୍ଷେ କରତାଳି ଦେଇ ସୁମ୍ନରେ
ଜୟ ତ୍ରିଭୁବନ   ଦେବ ନରପତି
ବୋଲି ଖେଳୁଛନ୍ତି ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ।

(୨୦)

ନବୀନ ଗୁହାଙ୍କ   ନବଦ୍ୱର ସାହା
ପାଇବାକୁ ମନେ ବଢ଼ି ଉଚ୍ଛାହ
ଅଧୁଷ୍ଟନ୍ତ ଚଳୁ   ଦିଗୁଁ ଦଳେ ଦଳେ
ନାଏକ ପାଏକ ମାଇ କୁହାଃ ।

(୧୦)

କର୍ମ୍ମ ହରି ବୁଦ୍ଧି   ଠାବେ ଠାବେ ରୁଣ୍ଡି
ହୋଇ କରୁଛନ୍ତି କେତେ ମନ୍ତ୍ରଣା ।
କେ ବୋଲଇ "ଅଛି   ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଗ ପାଇଁ
ସକାଳି ପଦାତି କୋଟି ଯୋଜନା " ।

(୧୧)

ଅନ୍ୟ ବୋଲେ   "ରାଜ ପଣ୍ଡିତ ମଣ୍ଡଳୀ
ଯେବେ ବୁଦ୍ଧି ସଙ୍ଗ" କରିବେ ପଣ
ସଂହର ସବଳ   ଅଯୋଧନ କର
ଏକ୍ଷଣି ପଣ୍ଡିତେ ହେବେ ହବଣା " ॥

(୧୨)

କେ ବୋଲଇ "ତିନି   ସହସ୍ର ମୁଦ୍ରାରେ
ଅଗ୍ନି ବାଣ ହୋଇଅଛି ସଜ୍ଜିତ ,
ହେବ କି ନହେବ   ସବୁକେ ଦାଉରେ
ଏକମତେ ତ ହାଜର ନିଶ୍ଚିତ " ।

(୨୪)

ଦେ ଦେବୀଲରେ "କୋଷା ଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ଡାକି
ବସ୍ତ୍ର ଅଲଙ୍କାର ଦ୍ରବ୍ୟ ବାହାର
ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆଦେଶ ଦ୍ୱିଜେ ଦାନକର
ଯହିଁ ଅଭିରୁଚି ହେବ ଯାହାର ,, ।

(୨୫)

ଏସନ ମନ୍ତ୍ରଣା କରି ନରେ ନିଜେ
ନିଯୋଜିତ, ଯେଝା କାର୍ଯ୍ୟେ ସକଳେ
କମ୍ପଇ ବାମଣ୍ଡା ସ୍ତବଥାନ ହେବ
ଘନ ନାନାବିଧ ବାଦ୍ୟ ବଜିଲେ ।

(୨୬)

ଢୋଲ ; ମହୁରିଙ୍କା ; ଦମାମା ; ନିଘୋଷ
ଜନର୍ଷି ମାନସେ ହରଷ କରି
କରଇ ; ନର୍ତ୍ତକେ ରତି ବାଦ୍ୟ ଭାଳେ
ହିଲେ ଆନ୍ଦୋଳିତ ପତାକା ଧ୍ୱଜ ,

(୧୭)

ପୋଲିଷ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସୁସଜ୍ଜିତ କରି
ସିପାହି ଦଳଙ୍କୁ କ୍ରୀଡା ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ
ପୋଲିଷ ପରେଡ଼ କସରତ୍ ଅଛନ୍ତି
ସଲମି ନେବାକୁ ନବ ସଜନେ

(୧୮)

ଦଳେ ଦଳେ ଆସି ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ
ନୃତ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି କେଉଁ ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ
କ୍ଷଣେ୨ ପୁଣି ରଙ୍ଗସ୍ଥଳକକ୍ଷେ
ହରର୍ଷି ପ୍ରଶଂସା ବାହାବା ସ୍ୱନେ

(୧୯)

ଘୋଷାଙ୍କ ମଣ୍ଡିତ ଅଶ୍ୱାରୋହୀଗଣ
କେବେ ମନ୍ଦଗତି କେବେବା ଖରେ
ଢ଼ଢ଼ା ଭଙ୍ଗିରେ କ୍ରୀଡା କରୁଛନ୍ତି
କଶା ଘାତ କରି ବାଜି ପୃଷ୍ଠରେ

(୬୯)

(୭୦)

ନୃପତି ଆଦେଶେ   କାରାଗାରୁଁ ମୁକ୍ତ
ବନ୍ଦିଗଣ ହର୍ଷେ ଭାଳ ବଢ଼ଇ
ଜୟ ଧ୍ୱନିକର   ନଗରେ ବୁଲନ୍ତି
ନବ ନୃପତିଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ଯାଚି

(୭୧)

ନଗର ବାସୀଙ୍କ   ସନ୍ତୋଷ ଅପାର
ହେଲେ କି ଏମନ୍ତେ ଦେବ ଉପମ
ଅନ୍ତିମ ଆସନ   ରତ୍ନ ମଣ୍ଡି ରଚି
ଅସ୍ତା ଚଳେ କରୁ ଛନ୍ତି ଗମନ

(୭୨)

ଏଣିକି ବଦନ   ସକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣ ଜଳି
ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ଅସ୍ତ ହେଲେ ମିହିର
ନବ ନୃପ ଶଶି   ହେଲେ ଉଦିତ
ଦେଖିଲି ସ୍ୱପ୍ନ ପରି [illegible]

(୩୩)

ସୂର୍ଯ୍ୟ କର ତେଜ ମିଶିଲେ ସୁଧା
ଆଲୋକିତ ହେଲା ସକଳ ସ୍ଥାନ
ପ୍ରତାପ ମଣ୍ଡଳରେ ବିଭୂଷିତ ହେଲେ
ପ୍ରଭା ଦୀପ୍ତ ହୃତ ବଳଶାଳୀମାନ

(୩୪)

ଶ୍ରେଣୀ ବଦ୍ଧ ହେଲେ ବାଳବୃନ୍ଦରେ ଅବ
ଅମାନ୍ତ ଶୋଭିତ ବାଳ ଗଣ;
ସୈନ୍ୟ ଅନେକଙ୍କ ନିଜ ନିଜ ବର
ଦେଖିବାକୁ ତହିଁ ପଡ଼ି ଉପମା ।

(୩୫)

ଉଷା, ବିତାନ, ଛତ୍ରା, କୁସିଦାର,
ପାଶ୍ୱ, ମନ୍ତ୍ରୀ, ସଖୀ ନୈବେଦ୍ୟ ଅଛନ୍ତି
ବିହାରଣ ଦେବୀ ଦରଶନ ଶୋଭେ
[illegible] ଭିଡିଲେ [illegible]

(୩୭)

ଏଷ୍ଟାଲେ ନଗରୁଁ ଶଙ୍ଖ ଧ୍ୱନି କୋଳାହଳି
ବାଜଣ, ବନ୍ଧୁକ, ଆଗ୍ନେୟ ବାଣ,
ପ୍ରଧାନ ପ୍ରହର ଗର୍ଜିଲେ କେମିତି!
ମୁଦ୍ରିତ ହେଲା ଗଗନ ମଣ୍ଡଳ

(୩୮)

ହେମ ପୁଷ୍ପ କାନ୍ତ ଆଗ୍ନେୟ ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗେ
ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆକାଶେ ଉଡ଼ି ନକ୍ଷତ୍ର ପନ୍ତି,
ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଶୋଭା ସୁହୃଦ୍‌ଜ୍ୟୋତି ଦେଖାଇ
ହେଲେ ନିଷ୍ପ୍ରଭ ଶୀଘ୍ର ହଜନ୍ତି

(୩୯)

ହେ ଦୁର୍ଗ ପାଞ୍ଚେ ରହି ଦ୍ୱାରେ ଜଡ଼ି
ଚାଲିଲି ନିଜର ଶିବିରେ ପ୍ରିୟା
ଅଶ୍ରୁ ନୀରେ ନାସ୍ତି ଗାମି ହୃଦେ
ଶିବିରେ ଏକାକୀ ଦିନ ଗଣେ

(୪୯)

ଏ ବିଶ୍ୱରେ ସ୍ୱପ୍ନେ   ସଂଚାର ଭିତରେ

ସୁରେଷ ଭିଣ୍ଣ ମିଳେ ଜି ଅପାରେ

ମାଚାଁହାଁ ଛଳେ   ମେଲ ଣି ଯେବେଣ

ଭାତ୍ ଜଳେ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ବାପେ ଅନ୍ଥ ଚେଁ

(୫୦)

ଗଭିର ଦ୍ୱ ତ   ଧରେ ଯାଉ ସ୍ୱଣୀ

ସ୍ୱର୍ଗ ଜବି ହେ ଛ ପ୍ରଭା ଧାରାନି

ଦ ଚିତ୍ତଥ ସ୍ମୃ, ମୋର   ଏହି ନ ଦେବୀମ

ସ୍ୱପ୍ନା ସ୍ୱରକ୍ଷୁ ବନ୍ଦ୍ର ବାରଣ